

Міністерство охорони здоров'я України
ДЗ «Луганський державний медичний університет»
**ЗАГАЛЬНА ПАТОЛОГІЯ ТА ПАТОЛОГІЧНА
ФІЗІОЛОГІЯ**

Том 6, №4, 2011

Науково-теоретичний журнал • Заснований у лютому 2006 року

Виходить 4 рази на рік

ОБЩАЯ ПАТОЛОГИЯ И ПАТОЛОГИЧЕСКАЯ ФИЗИОЛОГИЯ
Научно-теоретический журнал • Основан в феврале 2006 года
GENERAL PATHOLOGY AND PATHOLOGICAL PHYSIOLOGY
Scientific-theoretical journal • Founded on February 2006

Головний редактор: Н.К. Казімірко (Луганськ)

Редакційна колегія:

З біологічних наук:

член-кореспондент НАН України професор **В.Г. Радченко** (Київ), професор **В.К. Рибальченко** (Київ), професор **Б.П. Романюк** (Луганськ), професор **І.О. Іванюра** (Луганськ), професор **В.О. Романенко** (Донецьк), професор **Г.В. Коробейніков** (Київ), професор **Б.В. Яковенко** (Чернігів), професор **В.М. Льїн** (Київ), професор **М.В. Маліков** (Запоріжжя), доцент **В.О. Гаврилін** (Донецьк), професор **В.В. Дичко** (Слов'янськ Донецької області), професор **С.М. Смірнов** (Луганськ), професор **М.О. Носко** (Чернігів), професор **В.П. Ляпін** (Луганськ)

З медичних наук:

професор **А.В. Абрамов** (Запоріжжя), к. мед. н. **А.О. Арешкович** (Київ), професор **І.С. Гайдаш** (Луганськ), професор **В.Т. Германов** (Луганськ), професор **А.І. Гоженко** (Одеса), член-кореспондент АМН України **В.М. Єльський** (Донецьк), професор **С.Є. Казакова** (Луганськ), професор **В.К. Казімірко** (Київ), професор **М.О. Клименко** (Москва), професор **Г.К. Кривобок** (Донецьк), професор **Ю.Я. Крюк** (Донецьк), професор **Т.В. Мироненко** (Луганськ), професор **К.С. Непорада** (Полтава), професор **Г.К. Палій** (Вінниця), професор **І.Й. Сидорчук** (Чернівці), професор **В.В. Файфура** (Тернопіль), доцент **В.М. Шанько** (Луганськ); аспірант **Ю.Г. Перцова** (Луганськ) – відповідальний секретар; професор **В.В. Флегонтова** (Луганськ) – заступник головного редактора

Editorial Board:

From biological sciences:

Correspondent member of Ukrainian National Academy of Sciences professor **V.G. Radchenko** (Kiev), professor **V.K. Rybalchenko** (Kiev), professor **B.P. Romaniuk** (Lugansk), professor **I.O. Ivanyura** (Lugansk), professor **V.O. Romanenko** (Donetsk), professor **G.V. Korobeynikov** (Kiev), professor **B.V. Yakovenko** (Chernigov), professor **V.M. Ilyin** (Kiev), professor **N.V. Malikov** (Zaporozhye), docent **V.A. Gavrylin** (Donetsk), professor **V.V. Dychko** (Slavyansk of Donetsk region), professor **S.N. Smirnov** (Lugansk), professor **N.A. Nosko** (Chernigov), professor **V.P. Lyapin** (Lugansk)

From medical sciences:

professor **A.V. Abramov** (Zaporozhye), c. med. s. **A.A. Areshkovich** (Kiev), professor **I.S. Gaidash** (Lugansk), professor **V.T. Germanov** (Lugansk), professor **A.I. Gozhenko** (Odessa), correspondent member of Ukrainian Academy of Medical Sciences **V.N. Elskiy** (Donetsk), professor **S.E. Kasakova** (Lugansk), professor **V.K. Kasimirko** (Kiev), professor **N.A. Klimenko** (Moscow), professor **G.K. Krivobok** (Donetsk), professor **Yu.Ya. Kryuk** (Donetsk), professor **T.V. Mironenko** (Lugansk), professor **K.S. Neporada** (Poltava), professor **G.K. Paliy** (Vinnitsa), professor **I.Yo. Sidorchuk** (Chernovtsy), professor **V.V. Faifura** (Ternopol), docent **V.M. Shanko** (Lugansk), aspirant **Yu.G. Pertsova** (Lugansk) – executive secretary, professor **V.V. Flegontova** – vice-editor in chief (Lugansk)

Журнал зареєстрований Вищою атестаційною комісією України 14 червня 2007 р.

Журнал зарегистрирован Высшей аттестационной комиссией Украины 14 июня 2007 г.

© ДЗ «Луганський державний медичний університет» Міністерства охорони здоров'я України

Журнал зареєстрований в Міністерстві інформації України, свідоцтво про реєстрацію КВ № 11090 від 28 лютого 2006 р.

Журнал рекомендовано до друку Вченою радою ДЗ «Луганський державний медичний університет» (протокол № 5 від 05.01.2012р.)

Підписано до друку 06.01.12 р. Формат 60x84,8. Папір для писання. Наклад 300 прим. Видавництво ТОВ «Луганська типографія», м. Луганськ

но-обчислювальних машин: ДСанПІН 3.3.2.007-1998-К.:МОЗ України,2003.-26 с.

6. Кочина М.Л. Современные факторы визуального воздействия и их влияние на зрительный анализатор школьников / М.Л. Кочина, Л.В. Подригало, А.В. Яворской // Международный медицинский журнал. - 1999. - №2. - С. 133-135.

7. Остермайер - Ситковски У. Как улучшить зрение. - Харьков-Белгород. - 2008. - 176 с.

1. Изменения пространственно-контрастной чувствительности при работе с мониторами на жидких кристаллах в процессе работы с применением спектральной коррекции зрения/ А.А. Фейгин, П.П. Зак, Т.Ю. Ларина, П.Е. Голиков //Физиология человека. - 2005. - Т.31, № 6. - С. 123-125.

2. Пат. 50511А Україна, МПК А61В3/028, А61В3/036, G06К9/32. Спосіб визначення гостроти зору: Пат. 50511 А Україна, МПК А61В3/028, А61В3/036, G06К9/32 / Сенякін Д.О., Сенякіна А.С., Вадзюк С.Н., Ваврищук Т.А. (Україна); Тернопільська державна медична академія ім. І.Я.

Горбачевського. - № 2002020828; Заявл. 01.02.02; Опубл. 15.10.02; Бюл. №10. - 4 с.

3. Розенблюм Ю.З. Наши глаза и их помощники. - СПб: Веко, 2000. - С. 13-23.

4. Сергета І.В. Гігієна та охорона праці користувача ЕОМ / І.В. Сергета, М.П. Олійник, В.Г. Бардов. - Вінниця: РВВ ВАТ «Віноблдрукарня», 1998. - 112 с.

5. Сомов Е.Е., Гацу М.В., Платонова Т.Л., Жихарева С.И., Меденцева М.А. Частотно-контрастная визометрия у здоровых детей различного возраста // Офтальмол. журн. - 1992. - № 2. - С. 98-101.

6. Шумилин В.К. Работу на компьютере можно сделать безопасной. - На сайте <http://www.optiergo.ru/vision/articles/shumil.htm>.

7. Экономова Т.П. Особенности физического развития и адаптационных возможностей детей и подростков, работающих на компьютере / Т.П. Экономова, Н.А. Бебякова // Экол. человека. - 2003. - № 4. - С. 39- 42.

Вадзюк С.Н., Ульяницкая Н.Я. Влияние работы за персональным компьютером на остроту зрения, контрастную чувствительность и цветоощущение у детей старшего школьного возраста с эмметропической рефракцией // Загальна патологія та патологічна фізіологія. - 2011. - Т. 6, № 4. - С. 153-156.

Для изучения остроты зрения, контрастности и цветоощущения под влиянием одночасовой непрерывной зрительной нагрузки у старшеклассников было обследовано 60 школьников с эмметропической рефракцией. Установлены изменения исследуемых показателей и разная эффективность использования восстановительных мероприятий для глаз.

Ключевые слова: острота зрения, контрастная чувствительность, цветоощущение, работа за компьютером.

Vadzyuk S.N., Yliyanyska N.Ya. Influences of work on personal computers on the visual acuity, contrast sensitivity and color perception of senior schoolchildren with emetropy refraction // Загальна патологія та патологічна фізіологія. - 2011. - Т. 6, № 4. - С. 153-156.

For the studying of visual acuity, contrast sensitivity and color perception under influences of 1 hour visual load in senior schoolchildren 60 persons with emetropy refraction. The results indicate changes of indexes and different efectivity of using renewal excercises for the eyes.

Keywords: visual acuity, contrast sensitivity, colour sensation, work were examined computer.

УДК 378.091.212-054.6

© Глазков Е. О., 2011.

АДАПТАЦІЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Глазков Е. О.

Луганський національний університет ім. Т.Г. Шевченка.

Ключові слова: адаптація студентів до навчання у вищих навчальних закладах, іноземні громадяни.

Система вищої освіти змінюється вельми швидко: виникають нові методи, методики і підходи до навчання, розвиваються нові галузі, відкриваються нові спеціальності, зростає престижність од-

них професій і зменшується інших, змінюються тенденції здобуття вищої освіти. Але такою ж актуальною залишається проблема адаптації студентів до навчання у вищих навчальних закладах [1]. Адже

вчорашній школяр, приходячи в університет, так само відчуває невпевненість у подальших діях, хвилювання перед новим досвідом тощо, які є складовими процесу адаптації. І цей процес продовжується набуттям нового соціального статусу, звиканням до нових умов, ритму життя і навчання, виробленням нових умінь і навичок, здобуванням нового досвіду, формуванням нових особистісних якостей як окремого індивіда, так і в ролі члена нового соціуму (студенти, викладачі, сусіди у гуртожитку) тощо [9, 10].

Інтернаціоналізація сучасної вищої освіти актуалізує проблему адаптації іноземних громадян до чужої їм дійсності вищої школи та незнайомої країни. З кожним роком в Україну приїздить все більша кількість іноземних студентів для отримання вищої освіти і кожен іноземний студент об'єктивно проходить процес адаптації. Найбільший контингент іноземних студентів приймає школа США (понад 30 % загальної кількості іноземних студентів у світі), далі йдуть Франція, Німеччина, Великобританія, Канада, Бельгія, Японія [2, 6].

І хоча наша країна ще не стала учасником Європейських програм академічної мобільності (навчання іноземних студентів здійснюється в межах міждержавних домовленостей, через міжвузівське співробітництво), соціальне замовлення на підготовку конкурентноздатних іноземних спеціалістів, обумовлене входженням країни в міжнародний освітній простір та соціальним замовленням на підготовку іноземних спеціалістів, впровадженням українських освітніх послуг на міжнародному ринку потребує організації процесу адаптації студентів до навчально-інформаційного і професійно-орієнтованого середовища навчального закладу.

Проблемі адаптації студентів до навчання у вищому навчальному закладі (ВНЗ) приділяється багато уваги і не тільки представниками психології. Цим питанням цікавляться філософи, соціологи, біологи, фізіологи, педагоги. Але від цього актуальність і необхідність дослідження даної проблеми не знижується. Існують певні протиріччя в багатьох аспектах ви-

вчення проблеми адаптації студентів до навчання у ВНЗ, починаючи з визначення цього поняття, виділення стадій, чинників, механізмів цього процесу, продовжується вироблення ефективних стратегій, методів, засобів і прийомів для успішної адаптації [7, 8, 11].

Процес адаптації до студентського життя доволі складний, навіть якщо студент навчається у рідній країні. Адаптація включає до себе не тільки оптимізацію функціонування організму, але й підтримання збалансованості у системі „організм-середовище”. Процес адаптації реалізується у системі „організм-середовище” при виникненні значних змін та забезпечує формування нового гомеостатичного стану, який дозволяє досягти максимальної ефективності фізіологічних функцій та поведінкових реакцій. Оскільки організм і навколишнє середовище знаходяться в динамічній рівновазі, а їх співвідношення постійно змінюється отже і процес адаптації повинен постійно здійснюватись [3, 7, 11].

Процес адаптації поєднує багато аспектів. Найбільш вагомим є пристосування до нового соціокультурного середовища, нових кліматичних умов, часового поясу, характеру побутових умов, до нової освітньої системи, нової мови спілкування, до інтернаціонального характеру навчальних груп і потоків та пристосування до культурних цінностей нової країни [11].

На сьогоднішній день у світі 2 % студентів вищої школи – іноземці, серед яких традиційно переважають громадяни країн, що розвиваються. Стан здоров'я студентів визначається рівнем адаптаційних резервів у процесі навчання. Фізіологічну адаптацію слід розглядати, як стійкий рівень активності і взаємозв'язку функціональних систем, органів та тканин, а також механізмів управління, що забезпечують нормальний рівень життєдіяльності організму студентів в умовах навчання протягом навчального року [5, 6]. Адаптація студентів до умов вищої школи має фазний характер, обумовлений різноманітними (навчальними) та неспецифічними (поведінковими, побутовими

та ін.) факторами. Процес адаптації студентів відображає складний, довготривалий процес і ставить високі вимоги до пластичності психіки та фізіологічних функцій організму молодих людей. Найбільш активні процеси адаптації до нових умов середовища та студентського життя відбуваються на перших курсах навчання, завдяки дії стресової ситуації на організм. Адаптація студентів, що мешкають окремо від батьків (гуртожиток, арендована квартира) відбувається важче та може призвести до виникнення різноманітних соматичних захворювань і психоневрологічних станів [5, 6, 9].

Процес адаптації розвивається на основі взаємодії регуляторних систем порушення яких призводить до функціональних та органічних порушень в організмі. Навіть незначні відхилення в адаптаційному потенціалі людини можуть викликати значні зміни у стані здоров'я (метеотропні реакції, стани десинхронозу та ін.). Доведено, що зниження адаптаційних можливостей організму є фактором ризику підвищення захворюваності.

Процес адаптації студента довготривалий, адже він відбувається впродовж усього періоду навчання. Але відбувається він неоднорідно, з певними загостреннями і спадами. І, на нашу думку, дуже важливим є спостереження за перебігом цього процесу задля виявлення певних закономірностей і вироблення відповідних засобів і методів полегшення його перебігу [5]. Період адаптації студентів, пов'язаний зі зміною життєвих стереотипів, що обумовлює низьку успішність та викликає труднощі у спілкуванні з оточуючими. Згідно вченню академіка І.П. Павлова, багаторічний робочий стереотип (динамічний стереотип) базується на психофізіологічних процесах, руйнування яких призводить до нервових зривів та викликає стресові реакції. Процес формування нового стереотипу у різних студентів відбувається в залежності від типу вищої нервової діяльності та пов'язаний зі соціальними факторами. Системи включення в нові види діяльності, нове коло відносин повинно будуватись на основі

індивідуального підходу до студента, що дає можливість для формування рівномірного психологічно комфортного процесу адаптації та знижує вірогідність розвитку дезадаптаційного синдрому [1, 2, 9].

Вирішення питання адаптації студентів до навчання у ВНЗ хвилює цілу низку вітчизняних науковців, які досліджували проблему адаптації студентів до навчання, вивчали адаптацію студентів-першокурсників, займалися проблемою соціально-психологічної адаптації підлітка до нових умов навчання. В роботах останніх років вказується на важливість адаптації першокурсників до навчання, адже саме вони відчують різку зміну багатьох аспектів свого життя і вважають, що успішність перебігу процесу адаптації є запорукою успішного подальшого функціонування у певній структурі, у певному соціумі [7-10].

При дослідженні адаптації студентів до навчання у вищих навчальних закладах йдеться мова переважно про адаптацію національних студентів, тобто, тих, які просто змінюють місце навчання, принаймні місце проживання (із меншого міста чи селища – до більшого міста). Але за останні декілька років значно посилилася міграція іноземців в Україну з метою отримання вищої освіти. І, на жаль, ані викладацько-професорський склад, ані система вищої освіти України не були готові приймати закордонних гостей і надавати їм не тільки ту освіту, за якою вони приїхали, а й психологічну допомогу щодо їх адаптації до навчання в цих ВНЗ. Звісно, вивчення цієї проблеми якоюсь мірою почало розвиватися, але дуже повільно. Тому на даному етапі розвитку нашої країни, зокрема системи вищої освіти України, необхідно враховувати і той факт, який студент навчається і адаптацію якого студента вивчають [7-10].

Отже проблема адаптації студентів до навчання у вищих навчальних закладах потребує подальшого дослідження, а питання адаптації іноземних студентів до навчання у вищих навчальних закладах України необхідно ретельно і наполегливо вивчати.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Адаптація первокурсників: проблеми і тенденції / Л. Н. Боронина, Ю. Р. Вишневіський, Я. В. Дидковська [и др.] // Університетське управління: практика і аналіз. – 2001. – № 4 (19). С. 87–94.
2. Антонова В.Б. Психологічні особливості адаптації іноземних студентів до умов життя і навчання в Москві / В.Б. Антонова // Вестник ЦМО МГУ. – 1998. – № 1. – С. 125–133.
3. Витенберг Е.В. Соціально-психологічні фактори адаптації до соціальних і культурних змін / Е.В. Витенберг // СПб., 1995. – 150 с.
4. Дудченко О.Н. Соціальна ідентифікація і адаптація особистості / О.Н. Дудченко, А.В. Митиль // Социс. – 1995. – № 6. – С. 59–64.
5. Емельянов В.В. Студенти об адаптації до вузовської життя // Социс. – 2001. – № 9.
6. Иванова М.А. Соціально-психологічна адаптація іноземних студентів першого року навчання в університеті / М.А. Иванова, Н.А. Титкова. – СПб., 1993.
7. Лежачий Э. Елементи загальної теорії адаптації / Э. Лежачий – Вильнюс, – 1986. – 274 с.
8. Посохова С.Г. Психологія адаптуючої особистості / С. Г. Посохова – СПб, 2001. – 240 с.
9. Монахова Л.Ю. Адаптація студентів до процесу навчання в вищій школі / Л.Ю. Монахова // Сучасні адаптивні системи освіти дорослих: [Сб.] / Ін-т освіти дорослих. – СПб., 2002. – С. 126–130.
10. Соціально-психологічна і професійна адаптація студентів вищих навчальних закладів Центрального регіону Росії: (За матеріалами соціол. дослід.) / В. И. Уварова, В. Г. Шуметов, Т. Н. Афонина, Т. А. Иваненко. – Орел: Вид-во ОрелГАУ, 2001. – 197 с.
11. Ярошенко М.Ф. Адаптація – напрямлюючий фактор еволюції / М.Ф. Ярошенко – Кишинев: Штиница, 1985. – 182 с.

Глазков Е. О. Адаптація іноземних студентів до навчання в вищих навчальних закладах // Загальна патологія та патологічна фізіологія. – 2011. – Т. 6, № 4. – С. 156–159.

В статті подано теоретичний аналіз підходів до вивчення адаптації студентів первокурсників. Дана порівняльна характеристика складових процесів адаптації студентів. Визначено необхідність дослідження проблеми адаптації іноземних студентів до вищих навчальних закладів України.

Ключові слова: адаптація студентів до навчання в вищих навчальних закладах, адаптація іноземних студентів.

Glazkov E. A. Adaptation of foreign students to the study in higher Schools of Ukraine // Загальна патологія та патологічна фізіологія. – 2011. – Т. 6, № 4. – С. 156–159.

The article introduces the existing in the contemporary science ways to study adaptation of the students to get knowledge in high schools; gives the comparative characteristics of components of the process of adaptation; determines the necessity to study adaptation of foreign students getting higher education in Ukraine.

Keywords: adaptation of the students to studying in high schools, adaptation of foreign students.

УДК 612/1-796.071.2:796.015

© Казімірко Н.К., Дичко В.В., Борулько Д.М., Галій С.М., Куш І.В., Ушаков А.В., Яковлева К.В., Раздайбедін В.М., 2011.

ВПЛИВ ФІЗИЧНИХ НАВАНТАЖЕНЬ НА ФАГОЦИТАРНУ АКТИВНІСТЬ МОНОЦИТІВ І НЕЙТРОФІЛІВ ТА СПОНТАННУ ПРОДУКЦІЮ ЦИТОКІНІВ

¹Казімірко Н.К., ²Дичко В.В., ¹Борулько Д.М., ⁴Галій С.М., ³Куш І.В., ³Ушаков А.В., ⁴Яковлева К.В., ⁵Раздайбедін В.М.

¹ДЗ «Луганський державний медичний університет»,

²Слов'янський державний педагогічний університет,

³Донецький юридичний інститут,

⁴Східноукраїнський університет імені В. Даля,

⁵Луганський національний університет ім. Т.Г. Шевченка.

Ключові слова: фізичні навантаження, фагоцитоз, моноцити, нейтрофіли, цитокіни.